

מסורת הש"ס

(א) צ"ל ששחמתיים, (ב) קדושין עב: סוכה עג: (ג) ז"ל אל האש], (ד) ובי' ע"י מיון על מיכאל לידו של גבריאל], (ה) כל המלאך מכלן עד וליכל דלשגה ביה נשמת כל הגמדות ונמלא רק בדמיוי ובעי"ו, (ו) מגילה טו: ע"ו יד, (ז) ז"ל ה' אלהים, (ח) ז"ל והוא הולך, (ט) ע"י שבת קיד: (י) (דף כג:), (יא) ע"י לעיל טו: (יב) ג"י ע"י לעיל, (יג) ע"י חוס' שבת פו: ד"ה אפי"ם שאין ובר' ובי"ע מו"י נדה לב: ד"ה ובשמן],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רתנן וכו' דהאמר לקמן ואם היה מלוכלך, ע"י כניעתו יזנע פ"ב דברכות ס"י נ' ד"ה ממתי רחץ בגולה סו:

הגהות הב"ח

(א) גמרא ודילמא מסוקיא ומטרקא אלא אמר:

לעיו רש"י

פורט"ט. נמל.

מוסף רש"י

חובא בסוף המסכת

רבינו חננאל

(ו)אחריהם אל היכל ה' וגו', אמר הקב"ה למיכאל, מיכאל סרחה אומתך, אמר לפניו רבונו של עולם דיי הטובים שבהם. אמר לו ומפני מה לא מידח הירני שורף הכל. מיד ויאמר אל האיש לבוש הברדים. אילו לא נצטננו ויהיה מיד הכרוב לידו של גבריאל לא נשתירי משנאו ישראל שריר ופליט. והנה האיש לבוש הברדים אשר הקסת במתניו משיב דבר לאמר עשיתי ככל אשר צויתני, איך יוחנן באותה שעה אפיקו גבריאל לאחוריו הפרגוד ומחיהו כו', אמרו ליה אי לא עבדת שפיר, ואי עבדת אמאי לא עבדת כדפקדון. ותוב לית וגו' איך משיבין על הקלקלה, אוקמוהו לדוביאל שר פרס בדוכתיה כ"א יום, שנאמר לעורני ואני נותרתי שם אצל מלכי פרס. אמר להן כתיבו לי ישראל וכולוהו רבנן באכרנא, כתבו ליה, כי מטא למחתם פתח גבריאל ואמר שוא לכם משכימי קום וגו', ולא אשננו ביה, אמר רבון כל העולמים אם יהיו כל חכמי אומות העולם בכף מאונים ודינאל בכף שניה לא נמצא מכריע את כולם, אמר הקב"ה מי הוא המלמד זכות על בניו, [א"ל] גבריאל, [א"ל] יבא, מיד בא, היינו דכתיב ואני באתי בדברך. נעילת הסנדל מנא לן, דאיקר עני, ופשטנו מהכא מנע רגלך מיתוך וגרונך פצמא, ויחשך יחיפה לצמאה, ובצמאה כתיב כי אמרו העם רעב ועיף וצמא במדבר, וצמאנו שאמר לה לאביתר כי התענית בכל אשר התענה אבי. ונמצאת הצמאה שנקרית עני ויחיפה כיצנא בה. וזה מדרש הוא אמר נביא לבסנת ישראל מנעי רגלך מחטא כדי שלא תבא ליד יחזקאל, וטור מדברים בטלים כדי שלא יבא גרונך לצמאה מניעת השמים היםיני נמצא, לך, דהוא עני, שנאמר אם

לבוש הברדים. הוא גבריאל כספר דניאל: **יפולטי דנורא.** מקלות של אור: **אי לא עבדת.** כלל: **לא עבדת.** והיינו מזדקקים אותך לומר דומה הוא את הדבר אולי ישוב הקצ"ה מחזרנו ויתרנה להם: **כדפקדון.** שמהא חמה נוטל הגמלים מציונות לכרובים ואמה אמרת להכרוב עתה לך: **בהריקיה.** במקומו: **עומד לגנדי.** גבריאל אמר כן לדניאל: **ופרוסא דמשמיה.** נמל שקורין פורט: **דמשמיה.** דבר מלכות בלשון פרסי לפי שהוא מעלה שם מרגליות כדאמרין ב"ר"ה: **איכרנא.** כספר גולגלתא: **שוא לנס וכו'.** לומר כלום הגויים האומרים להיותם הסכמים מסורים בידם והלא הממקרא משבחן שאף נשותיהם מנודות שינה מעניניהן שוא לנס צעלי אומנות המשכימים ומאחרים למלאכתם אוכלי לחם בעצב וביגיעה כן יתן הזן את העולם מונוות ופרנסה ללידיו שאל למי עזר שיה נצטביו: **נאסי בדברך.** לא שדכתיב וכו' **אשכחיה לדוביאל דהוה נקט איגרנא:** ואני זמן מלכות יון לצא אלא על כרחי שכבר נגזרה גזרה ושר יון יצא במקומו: **עוי עוי.** נעץ וזאת גבריאל על זאת שלא ימשלו מלכי יון בישראלן: **ולא ציטרי סכנא וגו' כי נאשא אס ארון ה' לפני דוד אבי.** כשהיה צורח מפני אכזלוס: **וכי הסעניס ככל אשר הסענה אבי.** למדנו שנקראת בריחתו של דוד מפני אכזלוס ענינו ומכיו כי אמרו העם רעב ועיף וצמא כדמכר: **מיס קריס על נפש עיפא.** אלאמא מרחייה מיקרי עיף ולא מנעילת הסנדל וקרי ליה ענינו דכתיב ככל אשר הסענה אבי: **מרטא.** שוט הסוס: **ויעש כן.** ביטעיה כתיב ישעיה לא היה רגיל במרכבת סוסים ויקף ידיה צנעילת סנדל הוא והוא יגלה על יחוף דדוד נמי דמנעילת הסנדל הוא: **שלא יצוא רגלך ליד יחוף.** בלאתך בגולה: אס

דמשהוג אמר כתיבו לי לישראל באכרנא כתבו ליה כתיבו לי רבנן באכרנא כתבו ליה בעידנא דבעו למיחתם עמד גבריאל מאחורי הפרגוד ואמר **שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת אוכלי לחם העצבים כן יתן ללידיו שנא מאי כן יתן ללידיו שנא א"ר יצחק אלו נשותיהן של תלמידי חכמים שמנודות שינה בעולם הזה וזוכות לעולם הבא ולא השגיחו עליו אמר לפניו רבש"ע אם יהיו כל חכמי או"ה בכף מאונים ודינאל איש חמודות בכף שניה לא נמצא מכריע את כולם אמר הקב"ה מי הוא זה שמלמד זכות על בניו אמרו לפניו רבש"ע גבריאל אמר להם יבא שנאמר **ואני באתי בדברך** אמר להו ליעול אעיילוהו אתא אשכחיה לדוביאל דנקט ליה לאיגרתייה בידיה בעא למרמא מיניה בלעה איכא דאמרי מיכתב הוה כתיבא מיחתם לא הוי חתמא איכא דאמרי אף מיחתם נמי הוה חתמא כדבלעיה מחיק לה מיניה היינו דבמלכותא דפרס איכא דידיב כרגא ואיכא דלא ידיב כרגא **כרגא** **כרגא** **כרגא** ואני יוצא והנה שר יון בא עוי עוי וליכא דאשגח ביה]: ואי בעית אימא רחיצה דאיקר עניו מנא לן מהכא דכתיב **ולאביתר הכהן** אמר המלך ענתות לך על שדך כי איש מות אתה ובוים הוה לא אמיתך כי נשאת [את] ארון ה' לפני דוד אבי וכי התענית בכל אשר התענה אבי וכתיב ביה בדרו **כי אמרו** העם רעב ועיף וצמא במדבר רעב מלחם וצמא ממים עיף ממאי לאו מרחיצה ודילמא מנעילת הסנדל אלא אמר ר' יצחק מהכא **מים קרים** על נפש עיפה ודילמא משתיה מי כתיב בגנפש עיפה על נפש עיפה כתיב ונעילת הסנדל מנא לן דכתיב **והדוד עולה במעלה הויתים עולה ובוכה וראש לו חפוי** **(והולך)** יחף יחף ממאי לאו מנעילת הסנדל ודילמא מסוסיא **(כ)** ומרטקא אלא אמר רב נחמן בר יצחק מהכא **לך ופתחת השק מעל מתניך ונעלך תחלוץ מעל רגלך** וכתיב **ויעש כן הלך ערום ויחף יחף ממאי לאו מנעילת הסנדל ואימא במגעלים המטולאים דאי לא תימא הכי ערום ערום ממש אלא **(כ)** בבגדים בלויים הכא נמי במגעלים המטולאים אלא אמר רב נחמן בר יצחק מהכא **למעני רגלך מיחף וגרונך מצמאה מנעי עצמך מן החטא כדי שלא יבא רגלך ליד יחוף יחוף מנעי לשונך מדברים בטלים כדי שלא יבא גרונך ליד יחוף יחוף המטה דאיקר עניו מנא לן דכתיב** **אם תענה את בנותי ואת תקח נשים** **אם******

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

עז.

תורה אור

1. ויבא אתי אל חצר בית ה' הפנימית וידה פתח היכל ה' בין האולם ובין המזבח עשירים והמשה איש אחריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה והמה משתחיתם קדמה למשולח: 2. ויאמר אל האיש לבש הברדים ויאמר בא אל בינות לגלגל אל תחת לפרוב ומלא חפניך חזקלי אש מבינות לפרבים וזרק על העיר ויבא לעיני: 3. וישלח הפרוב את ידו מבינות לפרובים אל האש אשר בינות הפרבים וישא ויתן אל חפני לבש הברדים ויקח ויצא: יחזקאל י: 4. והנה האיש לבש הברדים אשר הקסת במתניו משיב דבר לאמר עשיתי ככל אשר צויתני: 5. ושר מלכות פרס עמד לגנדי עשירי ואחרו יום והנה מיכאל אחוה השירים הראשונים בא לעורני ואני נותרתי שם אצל מלכי פרס: דינאל י: 6. שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת אכלי לחם העצבים כן יתן ללידיו שנא: 7. ויאמר אלי אל תירא אשך נחת את לבך להבין ולהתענות לפני אלדךי נשמעו דברך ואני באתי בדברךי: דינאל י: 8. ויאמר ה'ידעת כמה באתי אלדך ועתה אשוב להלחם עם שר פרס ואני יוצא והנה שר יון בא: דינאל י: 9. ולאביתר הכהן וצאן המקדש ענית לך על שדך כי איש מות אתה ובוים הוה לא אמיתך כי נשאת אמרו העם רעב ועיף וצמא אבי וכי התענית בכל אשר התענה אבי: 10. ודבש וחקאה וצאן וישפות דבש והבישו לדוד ולעם אשר אתו לאכול כי אמרו העם רעב ועיף וצמא במקדש: שמואל ב' יז כט 11. מים קרים על נפש עיפה ושמעיה טובח מאריך מיתך: משי' כה כה 12. ודוד עלה במעלה הויתים עלה ובוכה וראש לו חפוי והוא הולך ויחף ויבול העם אשר אתו חפוי איש ראשו ועלו עלה ויבכה: שמואל ב' טו ל 13. בעת ההיא דבר יי ביד ישעיהו כן אומרו לאמר לך ופתחת השק מעל מתניך ונעלך תחלוץ מעל רגלך ויעש כן הקיף ערום ויחף: ישעיהו כ: 14. מנעי רגלך מיתך וגרונך מצמאה ותאמריו נואש לוא בי אביתר יורים ואחריהם אלך: ירמיהו כה 15. אם תענה את בנותי ואם תקח נשים על בנותי אין איש עמנו ראה אלהים עד ביני ובינך: בראשית לא נ

תוס' ישנים

הריני שורף את הטובים שבהם. לפי שלא מיחו כדלמתיא צמא המה [נשת] נה. א] שטנעו על שהיה בידם לממות. יחבי' ד"ה עשירים וכו' מלבי: כנגד כ"א יוס עשמים. ור"ל צמא. משתיה. כר"י עיון וכו' לא הוי מים קרים על נפש עיפה כמו עיף דדוד, דהאם ליכל לפשוט דילמא משתיה דהא כתיב ונמא, ומסתמא חד גוונא יניחו. מאי צמו מנעילת הסנדל. וליכל למימר מסוקיא ומטרקא דהא כתיב ונעלך מחלון מעל רגלך, ודלא

ואין להקשות דילמא להמענות דקרא ללוו אסיכה קאי אלא אלחם חמודות לא אכל שהיה מענה נפשו כזכילה וי"ל האי ללו ענינו הוא מי שאינו אוכל לחם חמודות ואוכל לחם אחר ואינו שומה יין ושומה משקה אחר אלא ודאי אסיכה קאי שלא היה סך כלל: **סדרתן מניין** **לסיבה** **שהיא בשתיה דרתיב ותבא במים בקרביו**

וגו'. דפרק אחר ר' עקיבא צצנת (דף פו.) קאמר עלה אע"פ שאין ראה לדבר זכר לדבר ותבא כמים בקרביו ותימה דצפרק צנות כותים (מה דף לב.) דפס' מייתי צרייתא דמניא ולא יחללו את קדש' בני ישראל לרבות את הסך כשומה ואי צנית אימא מהכא ותבא כמים בקרביו וגו' והשתא קשה דמעיקרא מייתי ראה מלאורייתא והדר מייתי ראה מדברי קבלה שאינו אלא זכר לדבר וי"ל דה"ק אפי' לא היה לנו פסוק לאסור סיכה דלורייתא הוה לן למיסרי' מדרבנן מקרא דתוסב' אי נמי קרא' דולא יחללו נמי אסמכתא צעלמא דעיקרו ללו להאי דרשא אחא אלא לכדדרשין דפרק קמא דזנחים (דף ג:) קדשים ממללין קדשים ואין חולין ממללין קדשים ובס"פ אלו הן הנשרפין (פסדריק דף פג.) ילפינן מיני' אוכל טבל דצמיתה ופר"ת דכל עיניהם דיוה"כ לימנחו אלא מדרבנן וקראי אסמכתא צעלמא לצר מאכילה וסמיה *דהאמר לקמן ואס היה מולולך צטיט וצולאה רוחך דכרכו ואינו חושש מי שיש לו חטטין כראשו סך דכרכו ואינו חושש ובצמכת כריתות צפ"ק (דף יא.) אמרין כהן שם שמן על תרומה (למעיס) כן צמו ישראל מתעגל צו ואינו חושש ואי הוי דלורייתא היה אסור ככל ענין אלא מדרבנן ומותר אדם לסוך בחבל דלא אשכחן דלמסר סיכה כשמיה אלא ציוה"כ ובתרומה וצאיסורי הנאה כי ההיא דפרק כל שעה (פסחים דף כה:) רבינא שייף לצבתיא צגוהקרי דערלה וכו' עד אמר ליה שלא כדכך הנאחו קא עציננא וחלצ מי של שור הנסקל על גבי מכחו פטור הו' מהותן אסור משום דליסורי הנאה יניחו אצל חלב דהמירי הנאה מותר ובתרומה אסור משום דליכא אסמכתא דולא יחללו וציוה"כ אסור משום מענוג אצל משום רפואה שרי או ידיו מלולכות כלל'א דמילתא היכא דאינו צצביל תענוג שרי:

מניין **לסיבה** **שהיא בשתיה דרתיב ותבא וגו'.** תימה לי אמאי

איטעריך הש"ס למיגמר סיכה מסוך ללא כתיב הו' מהאי קרא נפקא מותבא כמים בקרביו וכו' ומתני' היא צצנת דפרק אחר ר' עקיבא (דף פו.) ונראה לי דלעטריך דאי לא כתיב אלא האי קרא דתוסב' כמים בקרביו וכו' היינו אוסרין אפי' סיכה שאינה של תענוג כשמיה להכי אייתי מקרא דדניאל דמשמע שלא נמנע אלא מסוכיה של תענוג דמתכיו להמענות ואי לא כתיב אלא קרא דדניאל לא הוה אסרי' סיכה דכמה עניינין של צער שהיה מענה ומנער נפשו ולא גמרינן מהםם דדילמא חד משאר עניויין עשהה הוה אסרינן אצל סיכה לא קא משמע לן מקרא דתוסב' דותבא דרתיב וכו' דסיכה כשמיה וכו' דמקרא דותבא איטעריך לן למליף צדי תרומה דסך כשומה דצתרומה לא שייך למיגמר מקרא דדניאל': משום

כפירוש רש"י שפירש צביעה דלא היה רגיל במרכבת סוסים. ש"א יבואו רגליך צדי יחוף. כהנסי גולה. דגוליס הולכט יתפס לגמרי.

תענה את בנותי שלא תתן להן העונה שלהן, ואם תקח נשים, שחבאי עליהן צרות.